

Jan Dostal: Poznámky k mému životopisu

Roku 1943 jsem absolvoval konzervatoř - dirigentské oddělení, a pokračoval ještě v Národním divadle na městské škole u V. Talicha.

Seminář jsem studoval od března 1946 do února 1947 v Anglii u Alfreda Heidenreicha, pak ještě 2 měsíce v Curychu u Rudolfa Meyera.

Vysvěcen jsem byl v prosinci 1947 v Praze A.

Heidenreichem (spolu s J. Adamcem), přítomni byli ještě E. Francis a Verner Hegg.

Po vánočním období 1950/51 jsem po domluvě s p.

Adamcem byl ze zdravotních důvodů dočasně uvolněn z práce v Obci křesťanů. Krátce nato byla Obec zakázána.

Pracoval jsem 2 měsíce u známých v zahradnictví. Pak jsem nastoupil dlouhodobou lesní brigádu. Ta mi zdravotně velmi prospívala, ale na základě nové ministerské vyhlášky jsem si ji nesměl prodloužit. Proto jsem se ucházel o místo učitele klavíru, ačkoli jsem nikdy neměl úmysl pracovat pedagogicky. Dostal jsem se do Jaroměře. Tam jsem se dostal do osobních komplikací a využil jsem těžkého onemocnění - žloutenky (13 týdnů ústavního léčení), abych mohl dát výpověď.

Jaro 1953 - léto 1956 sbormistr a dirigent v Českých Budějovicích. Měl jsem za úkol přetvořit malý zpěvoherní soubor v soubor operní. Svůj odpolední čas jsem věnoval práci se zpěváky (mimo divadelní úvazek). 80x jsem dirigoval operetu Ptáček, 40x operu Hubička. Výpověď jsem dal na protest proti tomu, že ředitel divadla dostal nesmyslnou výpověď od KV KSČ.

Nastoupil jsem na hudební školu v Prachaticích. Byl jsem tam šťasten, miloval jsem Šumavu a horský vzduch. Ačkoli jsem byl zpočátku nouzově ubytován v opuštěné pekárně, vzpomínám si, jak jsem při měsíčku tančil radostí na silnici do Husince. První rok v Prachaticích byl jediný klidný rok mého života. Přibral jsem za rok 12kg.

Počátkem 2. roku byl zatčen ředitel školy a já jsem byl donucen jako jediný učitel, nezatížený nelegálními hodinami, převzít ředitelství. Nebyly seznamy žáků ani seznamy inventáře, vyučování bylo ve psí. Snažil jsem se - vedle nezměněného úvazku s 6 přesčasovými hodinami - dávat všechno do pořádku. Rodiče i učitelé žádali, abych byl ustanoven definitivním ředitelem, ale nechtěl to ani odbor školství, ani já. Těšil jsem se, že budu moci zase klidně učit.

Ale na začátku prázdnin (1958) mě žádal KNV, abych se stal ředitelem hud. školy ve Strakonících. Táž situace jako v Prachaticích. Žádné seznamy žáků, ani učitelů, ani inventáře, neměl jsem ani adresy učitelů, abych mohl svolat 1. konferenci. Prastaré klavíry, které se už nedaly naladit. Bydlet i učit jsem musel v ředitelně. Ale byli tam nadaní učitelé, také rodiče ochotní pomáhat, a během 2 let (1960) jsme už platili za vzorovou školu a učitelé k nám jezdili na hospitace. V celostátních soutěžích získávali naši žáci pravidelně řadu 1. cen. Ačkoli jsem byl ujišťován, že ve Strakonících není zájem o koncerty, začali jsme zvat umělce z Prahy a za několik let jsme už měli 180 abonentů. Kromě toho jsme pořádali ročně 20 i více žakovských koncertů, které byly vždycky dobře navštíveny. V r. 1965 jsme s žáky nacvičili vánoční pořad s malou vánoční hrou. Okresní výbor KSČ mě začal sledovat.

V té době jsem už byl ženatý, získali jsme ve Strakonících byt a měli jsme 2 děti. Před koncem školního roku 1965/66 jsem se nervově zhroutil a po dohodě s lékařem jsem udělal konkurs na hudební školu v Praze - Libni. Bydlel jsem v Praze u nevlastní matky, dojížděl jsem za rodinou do Strakonic. Brzy na to jsem se dal umluvit a vedle školní práce jsem přijal volné místo hudebního redaktora časopisu Estetická výchova. Snažil jsem se rozvinout spolupráci s hudebními pedagogy v celé republice. Ale když byl během jedné služební cesty bez mého vědomí snížen rozsah hudební části časopisu, dal jsem výpověď. Zázračnou shodou okolností jsem byl téhož dne dotázán šéfredaktorem vydavatelství Supraphonu, zdali bych nechtěl u nich nastoupit jako knižní redaktor. Přijal jsem. To bylo na podzim 1967. V r. 1968 se pracovníci redakce bez mého vědomí obrátili na ředitelství Supraphonu, abych byl jmenován šéfredaktorem. Přijal jsem, ale vzdal jsem se vyučování ve škole. Po politických prověrkách v r. 1970 jsem byl tohoto místa zbaven, ale bylo pro mne zřízeno nové oddělení - pedagogické - a byl jsem postaven do jeho čela. Byl jsem však požádán, abych do nástupu nového šéfredaktora ještě vykonával i tuto funkci. Přivolil jsem, jenomže žádný z postupně navrhovaných kandidátů na místo šéfredaktora nebyl schválen ÚV KSČ. Vykonával jsem tedy stále dvě vedoucí funkce, což bylo nad moje síly. S lékařem, ... vysvědčením svého synovce jsem se uchýlil na psychiatrii, odkud sdělili ředitelství Supraphonu, že mne propustí, jakmile bude obsazeno místo šéfredaktora. Řediteli nezbylo, než jmenovat jednoho z redaktorů prozatímním šéfredaktorem. Vrátil jsem se do práce. Ale netrvalo dlouho a prozatímní šéfredaktor dal výpověď. Měl jsem možnost ustanovit jednoho z kolegů vedoucím redaktorem pedagogických publikací a přijal jsem znovu funkci zastupujícího šéfredaktora.

Tehdy jsem už s rodinou bydlel v Praze, měli jsme 5, později 6 dětí. S pracovníky pedagogické redakce jsme vyjížděli do hudebních škol a diskutovali tam o instruktivních hudebninách. Postavili jsme se do služeb reformní, zlidštěné pedagogiky. Sám jsem vydal řadu publikací takto zaměřených. Zorganizoval jsem společné vydání "Dítě u klavíru" - metodiky klavírního vyučování - s pedagogy z NDR, SSSR a Maďarska, zase s radikálně reformním zaměřením. Kniha vyšla i německy a rusky. Byl jsem tehdy zván i do celostátních ministerských porad o osnovách pro hudební školy. Podařilo se mi zasadit se o to, aby se v počátcích klavírního vyučování hrálo bez not, a aby se děti učily improvizovat. V Supraphonu jsem vydal učebnici hudební nauky pro 1. ročník, jejíž jsem byl spoluautorem, metodiku jsem zpracoval sám. Tato učebnice napomohla tomu, aby se z obávaného, nudného předmětu stal předmět zábavný a rozvíjející hudební schopnosti dětí. Také jsem byl spoluautorem tzv. České Orfovy školy se spoustou podnětů pro tvořivou improvizaci. Nadějná práce pedagogické redakce skončila náhle na jaře 1977 v souvislosti s Chartou 77. Členem pedagogické redakce byl tehdy Ivan Medek, signatář Charty a pozdější kancléř prezidenta republiky Václava Havla. Dostal okamžitou výpověď. Celá redakce napsala řediteli protestní dopis. Bylo mi

jasné, že jako vedoucí pracovník redakce budu muset opustit Supraphon. Bylo to v pátek, v pondělí jsem dal výpověď s návrhem dvouměsíční lhůty pro uspořádání všech redakčních záležitostí.

Věděl jsem, že ze Supraphonu dostanu takový "kádrový" posudek, že nebudu moci být zaměstnán nikde v oboru kultury ani školství. Mnoho lidí za mnou chodilo a informovalo mne, kde je nějaké volné místo skladníka, zdravotníka atd. Dr. Zoubek z Ústí nabízel, že by mi byl pravidelně vyplácen z ilegálních peněz rozdíl někdejšího a nového platu. To jsem odmítl. Stal se zázrak. K 1. květnu odešla z hudební školy v Praze-Nuslích učitelka hudební nauky a potřebovali záskok. V takovém případě nešly papíry uchazeče na školský úřad, jen na ředitelství školy. Přijali mne na rok. A za rok jsem byl ustanoven řádným učitelem - tady už podával posudek o mně žeditel školy. Zázrak!

V roce 1980 jsem odešel do penze, ale nějaký čas jsem ještě učil několik žáků na klavír - žáků, které nechtěl učit nikdo jiný. Teprve v r. 1983, když jsme začali stavět dům v Senešnici, jsem tuto práci opustil.

Dům v Senešnici byl financován z Německa, jeho účelem bylo pořádání "anthroposofických týdnů" v letních měsících pro malé skupiny. Schůzky s 6 lidmi nebyly tehdy ničím nezákonným. Pořádali jsme je od r. 1988 do r. 1991. V těch letech žili se mnou v Senešnici 3 naše mladší děti. Později se tu konaly různé malé anthroposofické porady.

K mému překládání.

Už jako dítě jsem občas veršoval, lyrické i legrační básničky. Od 18 let jsem příležitostně překládal verše - Morgensternovy Šibeniční písně, ale i verše ke klasickým písním - např. Mörika, také něco z Rilka, Goetha. Pak jsem se pustil do překládání Steinera, přeložil jsem Theosofii (ještě ne kompetentně), přednášku Světový Nový rok. Později jsem se pustil do překládání Chymické svatby, velmi dlouho jsem pracoval na překladu "O poznávání vyšších světů", překládal jsem i další Steinerovy přednášky, nakonec i mantrické verše. S překládáním nakonec souvisí i zpracování Parsifala, psané původně pro moje děti.

V době komunismu se p. Adamec se mnou dohodl, že všechny aktivity Obce křesťanů budou pouze v jeho rukou. Po revoluci jsem už nezačal znovu s prací v Obci, které bych se z rodinných důvodů nemohl věnovat stoprocentně, ale s Dr. Váňou, prof. Bouzkem a Dr. Kalvou jsem připravoval obnovení anthroposofické práce, kterou jsem v malém kruhu uskutečňoval už řadu let. Po revoluci mne osud dirigoval do oblasti Waldorfské pedagogiky. Na českém waldorfském semináři jsem přednášel do roku 2002. Od r. 2005 do r. 2007 jsem byl předsedou Anthroposofické společnosti.

Vlastní větší práce:

Poselství vánoc, Tři kapitoly o Komenském, Šest základních cvičení, Novalis: hymny k poctě noci (+ studie o Novalisovi), Wie wächst man in die Anthroposophie hinein, překlad 3 vánočních her z Prievozu a hudba k nim, "Život s duchem jazyka".

Překlady:

Chymická svatba, O poznávání vyšších světů, Janovo evangelium, Lukášovo evangelium, Seminární hodiny, Archandělské imaginace, Meditační verše, cvičení "tvořivé řeči". 3 vánoční hry z Prievozu. Novalis: Hymny k poctě noci. Goethe: Pohádka, Morální účinek barev (+studie), Eurytmie jako viditelná mluva.

